

XIX. reál- és humántudományi
ERDÉLYI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA
Kolozsvár • 2016. május 19–22.

Pszichológia II.: Kognitív pszichológia

I.díj: Barabás Lajos-Zsolt - Hangnemhez való illeszkedés hatása a munkamemória terjedelmére képzett zenészeknél; Témavezető: Dr. Szamosközi István

I.díj: Vass Tamás-Áron - Stressz... ami jó, az jó! A stressz biológiai és pszichológiai markereinek vizsgálata és az erre épülő stresszredukciós program hatásvizsgálata; Témavezető: dr. Kálca - Jánosi Kinga

II.díj: Domokos Andrea-Melinda - Kódolt vagy tanult a jó és a rossz? A segítő szándék percepciója az árvaházi és családban nevelkedett csecsemőknél; Témavezető: dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese

II.díj: Udvari Zsolt - Csak még egy apró dózis, és múlik a neurózis?; Témavezető: dr. Demeter Kármén

III.díj: Barta Andrea - Az iskolában érvényesülő személyiségvonások és tanulási stílusok: az egyformaság egyetemessége és a különbözőség labirintusai; Témavezető: dr. Szamosközi István

III.díj: Maluczán András Róbert - Te milyen nyelven érzel? Affektív inger kognitív feldolgozása többnyelvűeknél; Témavezető: dr. Szamosközi István

Dicséret: Farkas Szabolcs - Az arc mint poligráf: a megtévesztés észlelése a szavakban, a hangban, a testen és az arcon; Témavezető: dr. János Réka

Husztai Brigitta-Szintia - Salamon-paradoxon vizsgálata: éntávolítás hatása az én-más aszimmetria jelenlétére a közeli kapcsolatokról szóló bölcs érvelésben; Témavezető: dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese

Különdíj: Kiss Edina - Kreatív késztetések manifesztációja a borderline személyiségzavarban;
Témavezető: dr Kiss János

Telegdi Christina: Gondolattól gyomorig; Témavezető: Kálca Jánosi Kinga

A XXXIII. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára (OTDK) részvételi jogot szerzett:
Barabás Lajos-Zsolt, Vass Tamás-Áron, Domokos Andrea-Melinda

Kivonatok

Kreatív késztetések manifesztációja a borderline személyiségzavarban

Szerző(k):

Kiss Edina, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Ápolás és betegellátás- Ápoló

Témavezető(k):

dr Kiss János, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Pszichológiai Tanszékvezető, főiskola

Dolgozatom témájának kiválasztásakor célként fogalmazódott meg bennem egy Magyarországon, de világviszonylatban is feltáratlan terület, a kreatív késztetések felmérése a borderline személyiségzavarral diagnosztizált betegek körében, és a kapott eredmények összehasonlítása más, ebben a személyiségzavarban nem szenvedő kontrollcsoport eredményeivel. Feltáró kutatást végeztem, kérdőíves módszerrel vizsgáltam hipotéziseimet, melyek az adott személyiségzavarral diagnosztizált egyének kreativitására és annak megnyilvánulására, kifejeződésére irányult. A válaszadók a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei régióból kerültek ki, ezen belül is a Sántha Kálmán pszichiátriai szakkórház nagykállói és nyíregyházi telephelyéről és ezek vonzáskörzetében élő, ellátott egyénekből. Jelenleg 20 diagnosztizált borderline-betegtől és 19, ezzel a személyiségzavarral nem kezelt egyéntől kaptam értelmezhető kérdőíveket. Kutatásom jelenleg is zajlik.

Csak még egy apró dózis, és múlik a neurózis?

Szerző(k):

Udvari Zsolt, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Demeter Kármén egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A szerfogyasztás és az illuzórikus kontroll kapcsolatáról a szakirodalom kevés információt szolgáltat, és felmerül a kérdés, hogy milyen szerepet játszik a személyiség a változók kapcsolatában. Dolgozatunkban arra kerestük a választ, hogy milyen személyiségjegyekkel rendelkezik a szerhasználó (EPQ), illetve hogy milyen szerepet játszik a kannabiszhasználók csoportjában az illuzórikus kontroll érzése. Korrelációs vizsgálatunk során az eredmények azt mutatták ki, hogy a használó személyek neurotikusabbak, mint a nem használók, illetve erős tendencia van arra is, hogy megjelenjen náluk az illuzórikus kontroll. Ez az összefüggés arra utal, hogy a kannabiszhasználók esetében is szerepet játszik ez a változó, amint azt korábban játékfüggők esetében is bizonyították.

Kulcsszavak: személyiség, szerhasználat, kontrollhely, fiatal felnőttek, illuzórikus kontroll, kannabiszhasználat

Az arc mint poligráf: a megtévesztés észlelése a szavakban, a hangban, a testen és az arcon

Szerző(k):

Farkas Szabolcs, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és
Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. János Réka egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia
és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A hazugság valótlanság állítása más(ok) vagy önmagunk félrevezetése céljából. Paul Ekman (2003) a hazugságot úgy definiálta, mint egy akaratlagos választást, amely a célpont félrevezetésére irányul anélkül, hogy erre felhívnánk a figyelmét. A hazugságnak két fő formája van: a leplezés, a valós információk kihagyása, illetve a hamisítás, vagyis a hamis információk valóságnak történő feltüntetése. Jelen kutatásunk célja az arckifejezések és a testbeszéd egyetemességének kimutatása. Továbbá megvizsgáljuk, hogy az emberek mennyire képesek ezeket kontrollálni, ugyanakkor feltérképezzük a mikro-arckifejezések, valamint feltárjuk a megtévesztés jeleit a szavakban, a hangban, a testen, az arcon vagy bármilyen más gesztusban. A vizsgálatban részt vevő személyek a BBTE pszichológia szakának első- és másodéves hallgatói voltak (N=65). Eredményeink azt tükrözik, hogy az emberek általában nem tudják felismerni az érzelmi arckifejezéseket, mivelhogynem látják összefüggésben a verbális és nonverbális kommunikáció jeleit, illetve ha fel is figyeltek rájuk, nem voltak tisztában azzal, hogy ezek a hazugságot vagy igazságot tükrözik.

Kulcsszavak: nonverbális kommunikáció, mikro-arckifejezések, érzelmi intelligencia, 60 arc
teszt

Az iskolában érvényesülő személyiségvonások és tanulási stílusok: az egyformaság egyetemessége és a különbözőség labirintusai

Szerző(k):

Barta Andrea, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A kutatás elsődleges célja a sikeres iskolai teljesítményt nyújtó diákok személyiségének leírása, valamint a reál, illetve humán beállítottságú tanulók tanulási stílusának összehasonlító tanulmányozása. A kutatás eredményei szerint a reál és a humán beállítottságú tanulók között jelentős különbségek állapíthatóak meg a tanulási és problémamegoldási stílus szemszögéből, azonban a személyiségtulajdonságok szempontjából nincsenek számottevő különbségek. A kapott eredmények alapján az is megállapítható, hogy a jó tanulók közötti különbségek a tanulási stílus és személyiségtényezők szempontjából számottevőbbek a gyenge teljesítményű tanulókhoz mérten. Tehát akár reál, akár humán beállítottságúak a „rossz” tanulók hasonlóbbak, mint a „jó” tanulók. Érdekes eredménynek bizonyul az, miszerint a személyiségtényezők szintjén a magas teljesítményű, illetve az alacsony teljesítményű diákok között nincs jelentős különbség.

Kódolt vagy tanult a jó és a rossz? A segítő szándék percepciója az árvaházi és családban nevelkedett csecsemőknél

Szerző(k):

Domokos Andrea-Melinda, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, pszichológia

Témavezető(k):

dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichologia Intézet

Egyes kutatók szerint a segítő szándék percepciója az értelmi fejlődésünk hozadéka (Piaget), mások inkább szociális kontextusban értelmezik, mintegy a szociális interakciók következtében megtanult viselkedést (Kohlberg), de lehet a gének perspektíváján keresztül is vizsgálni ezt a témát. Az viszont egyértelmű, hogy az anya-gyerek kapcsolatnak, azon belül is a kötődés kialakulásának kiemelten fontos szerepe van, amely igénye Bowlby szerint velünk született, biológiai funkció. Jelenlegi kutatásunk célja megvizsgálni azt, hogy rendelkezünk-e egy olyan eleve belénk kódolt képességgel, mely fogékonyá tesz arra, hogy akár pár hónapos korunkban is képesek legyünk felismerni mások segítő szándékát. Amennyiben rendelkezünk a fent említett tulajdonsággal, vajon ezen képesség minőségét befolyásolja-e az anya hiánya vagy épp megléte? A vizsgálatunk során feltételeztük, hogy még egy olyan deprivált környezetben is, mint a nevelőotthon, a csecsemők felismerik a segítő szándékot. Továbbá Bowlby kötődéseméletéből kiindulva megvizsgáltuk azt, hogy a primer gondozó hiánya okoz-e bármilyen jellegű változást a segítő szándék percepciójában. A vizsgálatban családban (6 hónap – 4 év között) és árvaházban (7 hónap – 4 év között) nevelkedett csecsemőket és kisgyermeket vizsgáltunk. A felmérés során, mely kísérleti helyzetben történt, már a 7 hónapos csecsemő is felismerte a segítő szándékot.

Kulcsszavak: segítő szándék, anya hiánya, kötődés

Hangnemhez való illeszkedés hatása a munkamemória terjedelmére képzett zenészeknél

Szerző(k):

Barabás Lajos-Zsolt, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

Dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A tonalitás hierarchikus szerveződésének elsajátítása megkönnyíti a hangnemen belüli tájékozódást. Ebben a hierarchiában kiemelt helyet foglal el a tonika, mint a legfontosabb viszonyítási pont. Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy hogyan hat a munkamemória terjedelmére a zenei hangok hangnemhez való illeszkedése képzett zenészeknél, vagyis a diatonikus skála törzshangjainak a módosítása milyen hatással van a felidézésre, illetve a hangszeren való gyakorlás és teljesítmény milyen kapcsolatban áll kottaírási teljesítménnyel. A kutatásban 16 képzett zenész vett részt (12–19 évesek), akik mindannyian hangszeren is játszanak. A résztvevőknek két 9 hangból álló zenei szekvenciát kellett lekottázzanak, egy diatonikus (csak törzshangokat tartalmazó) C-dúr szekvenciát és egy módosított hangokat is tartalmazó C-dúr szekvenciát. Azt találtuk, hogy míg az előbbinél átlagosan 5 ± 2 hangot írtak le helyesen a résztvevők, az utóbbinál csupán 3 ± 1 hangot. A két szekvencia hangjainak mutatói között teljes volt a különbözőség. Ezen kívül azt találtuk, hogy a hangszerből való gyakorlás és teljesítmény gyenge, majdnem elhanyagolható kapcsolatban áll a kottaírási teljesítménnyel.

Kulcsszavak: hangnem, tonalitás, hierarchia, munkamemória, diatonikus skála, módosított hangok, hangszer, gyakorlás, teljesítmény, kottaírás, felidezés

Gondolattól gyomorig

Szerző(k):

Telegdi Christina, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Kálca Jánosi Kinga egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A Binge Eating Disorder-t, magyarul falászavart 2013-ban különítették el a DSM-5-ben más étkezési zavartoktól. Ennek ellenére a mai napig is ismeretlen számos laikus, de számtalan szakember számára is. Így nem meglepő a tanulmányok hiánya arra vonatkozóan, hogy milyen étkezéssel kapcsolatos kognitív reprezentációink vannak, ezek milyen gyakorisággal jelentkeznek. Emiatt elsődleges célunk e reprezentációk jellegzetességeinek vizsgálata. A vizsgálatok kezdetében, egy kérdőíves felmérésre került sor, melyben 164-en vettek részt, összesen 14 országból. A továbbiakban, egy általunk fejlesztett applikáció segítségével, valahány, a diagnosztikus kritériumok alapján kiválasztott résztvevő, napi többszöri, egy hónapon keresztül visszajelzését alapul véve, áll szándékunkban e folyamatokat feltárni. A mintázatok feltárása által, többek között lehetőségünk nyílna arra, hogy meghatározzuk a beavatkozás leghatékonyabb időpontját, és ezzel optimalizáljuk a kezelési lehetőségeket.

Kulcsszavak: Binge Eating Disorder, étkezési zavar, kognitív reprezentáció

Te milyen nyelven érzel? Affektív inger kognitív feldolgozása többnyelvűeknél

Szerző(k):

Maluczán András Róbert, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Szamosközi István egyetemi professzor, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

„Annyi ember vagy, ahány nyelvet beszélsz!” – tartja a mondás, azonban annyi nyelven érünk, ahány nyelven beszélünk? Keysar és munkatársai egy 2012-ben végzett kutatásukban azt találták, hogy ha az emberek „idegen nyelven gondolkodnak”, akkor magasabb fokú objektivitást tanúsítanak, ilyen értelemben különbség tapasztalható az affektív feldolgozásban a beszélt nyelvek függvényében. Ez a kutatás azt tűzte ki célul, hogy megvizsgálja, hogyan változik az affektív feldolgozás verbális ingerek hatására magyar-román-angol nyelveket beszélő többnyelvűeknél, illetve azt, hogy a nyelvi jártasság (language proficiency) milyen kapcsolatban áll az érzelmi intelligenciával (EQ).

Salamon-paradoxon vizsgálata: éntávolítás hatása az én-más aszimmetria jelenlétére a közeli kapcsolatokról szóló bölcs érvelésben

Szerző(k):

Husztai Brigitta-Szintia, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Tanszék

Háttér: Habár az emberek arra törekszenek, hogy bölcssek legyenek, gyakran kudarcot vallanak, ha személyes fontosságú dolgokról kell érveljenek. A bölcsesség meghatározása elágazó, egyre növekvő konszenzus igazolja, hogy beletartozik a szociális kontextusban értelmezett pragmatikus érvelés (Sternberg–Jordan, 2005). Célok: Kutatásunkban Grossmannhoz és Krosshoz hasonlóan (2014) arra keressük a választ, hogy az emberek bölcsőbbnek bizonyulnak-e más problémái esetén sajátjukkal szemben. A CLT (Construal Level Theory, Trope–Liberman, 2000) integrált keretet biztosít a pszichológiai távolság kutatására. Előzetes vizsgálatok szerint a távolított perspektíva, jelen esetben szociális távolítás (én vs. más-távolítás) elősegíti a világról alkotott reprezentáció absztraktabbá, egyszerűbbé válását. Továbbá azt vizsgáljuk, hogy a pszichológiai távolság serkenti-e a bölcs érvelést. Módszer: Az első kísérletben N=83, míg a második kísérletben N=95 személy vett részt. A kutatásunkat két részre osztottuk: az elsőben az amerikai populáción bebizonyosodott én-más asszimmetriát vizsgáltuk meg helyi viszonylatban, második részben közelített és távolított feltételeket teremtve tártuk fel az ezek hatására létrejött különbségeket a bölcs érvelésben.

Kulcsszavak: bölcsesség, pragmatikus érvelés, pszichológiai távolság, éntávolítás

Stressz... ami jó, az jó! A stressz biológiai és pszichológiai markereinek vizsgálata és az erre épülő stresszredukciós program hatásvizsgálata

Szerző(k):

Vass Tamás-Áron, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Pszichológia szak

Témavezető(k):

dr. Kálcza Kinga egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

A stressz a mindennapi élet velejárója, amely gyengíti a szervezet ellenálló képességét, ezért egyre inkább teret kapnak a stressz kezelését célzó eljárások és technikák. A kutatás két részből áll. Első lépésben 105 egyetemista diák mérődött fel, 18 és 28 év közöttiek ($M=19,97$, $SD=1,67$). Az elővizsgálat alapján kiválasztódott 26 személy, kiválasztási kritérium a magas észlelt stressz-szint volt. A kiválasztott személyeknél orvosi laboranalízissel felmérődtek a stressz biológiai markerei is (metabolikus, immunológiai és az endokrin mutatók), és a kognitív teljesítményüket is teszteltük. Random elosztás után 13-an résztvettek a stresszredukciós beavatkozásban és 13-an a kontrollcsoportot alkották. Az eredményeknél arra számítottunk, hogy csökkennek a stressz- és szorongásmutatók, mellyel párhuzamosan növekedik a stresszel való megküzdés képessége és az étellel való elégedettség, amely be is igazolódott. Másodsorban változást vártunk mindkét kognitív próbán elért eredményen, viszont csak a téri-vizuális rövid távú memória próbáján lett szignifikáns változás. Végül, de nem utolsó sorban, javulást várunk a kontrollcsoporthoz viszonyítva a biológiai markerek szintjén is, ahol a szérumban a kortizol értéke szignifikánsan csökkent, azaz javult a kísérleti csoportban. Kutatásunk a stressz kezelésében alkalmazható technikák összegzésével egy komplex stresszredukciós beavatkozás hatásvizsgálatát tűzte ki célul.

Kulcsszavak: stressz, pszichológiai és biológiai markerek, progresszív relaxáció, kognitív átstrukturálás